

Praktyczny biuletyn dla sędziów

Marek Lewandowski

SĘDZIA SĄDU OKRĘGOWEGO W TORUNIU

Nakaz zapłaty jako orzeczenie co do istoty sprawy – wybrane zagadnienia

Zgodnie z treścią art. 353(1) § 1 k.p.c. sąd rozstrzyga sprawę nakazem zapłaty, jeżeli przepis szczególny tak stanowi. Przepisami szczególnymi w rozumieniu analizowanego przepisu są: 1) art. 480(1) § 1 k.p.c., określający ogólne przesłanki wydania nakazu zapłaty niezależnie od tego, w jakim postępowaniu dochodzi do jego wydania; 2) art. 485 § 1–2(1) k.p.c., określający przesłanki wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym; 3) art. 499 § 1 k.p.c. w zw. z art. 480(1) § 1 k.p.c., określający przesłanki wydania nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym; 4) art. 505(28) § 1 k.p.c., określający zasady wydawania nakazu zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym oraz 5) art. 505(15)–505(18) k.p.c., określające zasady wydawania europejskiego nakazu zapłaty w europejskim postępowaniu nakazowym.

Treść art. 353(1) § 1 k.p.c. jednoznacznie wskazuje, że nakaz zapłaty jest merytorycznym orzeczeniem rozstrzygającym sprawę co do istoty. Zasadniczą cechą tego orzeczenia – w odróżnieniu od wyroku – jest to, że może ono być wydane tylko wtedy, gdy powództwo podlega uwzględnieniu; w przeciwieństwie do pozostałych postaci orzeczeń (wyroków i postanowień) nakaz zapłaty jest zawsze orzeczeniem pozytywnym¹. Orzeczenie to może wydać także referendarz sądowy. Na wydany przez referendarza sądowego nakaz zapłaty nie przysługuje skarga, lecz – w zależności od tego, w jakim postępowaniu nakaz został wydany – sprzeciw albo zarzuty.

Z art. 480(2) § 1 k.p.c. jasno wynika, iż sąd może wydać nakaz zapłaty tylko wtedy, gdy uwzględni w całości roszczenie powoda. Ustawodawca nie przewiduje więc dopuszczalności wydania krajowego² nakazu zapłaty uwzględniającego tylko część roszczenia powoda³. Jedynie w europejskim postępowaniu nakazowym dopuszczono wyjątkowo możliwość wydania europejskiego nakazu zapłaty tylko co do części roszczenia (zob. art. 505(18) k.p.c. i uwagi do tego artykułu).

Cały artykuł możesz przeczytać [tutaj](#)

¹ W doktrynie nie budzi wątpliwości, że nakazem zapłaty nie można oddalić powództwa ani go odrzucić. Zob. szerzej M. Kostwiński, *Merytoryczne rozpoznanie sprawy w procesie cywilnym w ramach konstrukcji odwrócenia sporu*, Warszawa 2019, s. 351 i powołane tam wypowiedzi doktryny.

² Tzn. wydany w postępowaniu nakazowym, upominawczym i elektronicznym postępowaniu upominawczym.

³ Według S. Cieślaka (*Postępowanie nakazowe [w:] System prawa procesowego cywilnego. Postępowanie procesowe przed sądem pierwszej instancji. Postępowania odrębne. Postępowania przyspieszone*, t. II cz. 4, red. S. Cieślak, Warszawa 2023, s. 470–471) przez całe roszczenie trzeba rozumieć roszczenie o spełnienie zarówno świadczenia głównego, jak i świadczenia ubocznego, jakim jest roszczenie o odsetki. Odrębnej oceny wymaga natomiast zagadnienie dopuszczalności wydania nakazu zapłaty, jeżeli sąd kwestionuje żądanie powoda odnoszące się do zasądzenia kosztów postępowania. Zdaniem przywołanego autora sąd może wydać nakaz zapłaty, pomimo nieuwzględnienia w całości żądania powoda odnoszącego się do kosztów; tak też M. Kostwiński, *Merytoryczne...*, op. cit., s. 380. Za niedopuszczalnością wydania nakazu zapłaty tylko co do części roszczenia opowiadają się także: H. Pietrzkowski, *Metodyka pracy sędziego w sprawach cywilnych*, Warszawa 2021, s. 1029; A. Góra-Błaszczkowska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. IA, red. A. Góra-Błaszczkowska, Warszawa 2020, s. 1029; K. Flaga-Gieruszyńska [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, Warszawa 2024, s. 774; A. Bieliński, *Nakazy zapłaty [w:] Rozstrzygnięcia sądowe w postępowaniu cywilnym*, red. M. Rzewuski, Warszawa 2021, s. 126. Odmienne stanowisko prezentuje M. Manowska, według której nie jest wykluczone, aby w przypadku przedmiotowej kumulacji roszczeń nakaz zapłaty mógł być wydany jedynie w odniesieniu do tego z roszczeń, co do którego zachodzą pozytywne przesłanki w tym względzie, a nawet co do części jednego roszczenia. W pozostałej części roszczenie, po wyłączeniu go do osobnego postępowania, powinno być skierowane do postępowania zwykłego bądź właściwego postępowania odrębnego. Cd. przypisu w wersji online artykułu na stronie WWW i w Czytelnicy Currendy.

dr Grzegorz Kamiński

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH ANGELUSA SILESIIUSA
W WAŁBRZYCHU, RADCA PRAWNY

O dyskrecjonalnej władzy sędziego w kontekście art. 505(37) § 2 zd. drugie w zw. z art. 102 k.p.c.

Wprowadzenie

W dniu 10 kwietnia 2024 r. Sąd Najwyższy wydał uchwałę w sprawie o sygn. akt III CZP 53/23¹, w której orzekł, że „W sprawie zainicjowanej pozwem na zasadach określonych w art. 505(37) § 2 zd. 1 k.p.c.² sąd, rozstrzygając o kosztach procesu na żądanie strony zgłoszone zgodnie z art. 505(37) § 2 zd. 2 k.p.c. uwzględnia jedną opłatę za czynności pełnomocnika w wysokości odpowiadającej temu postępowaniu”.

Powyższa uchwała rodzi pytanie o dopuszczalność zastosowania art. 102 k.p.c. w sytuacjach opisanych w art. 505(37) § 2 zd. drugie k.p.c.

Zastosowanie art. 102 k.p.c. w elektronicznym postępowaniu upominawczym³

Sąd Najwyższy u podstaw niedopuszczalności przyznania kosztów zastępstwa procesowego za elektroniczne postępowanie upominawcze wskazał na cztery argumenty. „Po pierwsze, mimo zmiany technicznoprawnego charakteru e.p.u. w doktrynie wciąż trafnie podkreśla się łączność między e.p.u. a sprawą później zainicjowaną przez powoda w warunkach określonych w art. 505(37) § 2 zd. 1 k.p.c. Rozpatrując zatem postępowanie zwykłe jako do pewnego stopnia (funkcjonalną) kontynuację postępowania zakończonego przed e-sądem (w związku z utrzymaniem skutków wytoczenia powództwa, o którym mowa w art. 505(37) § 2 k.p.c.) łatwo wyjaśnić, dlaczego sąd nie powinien w razie ponownego wniesienia powództwa zasądzać wynagrodzenia pełnomocnika podwójnie, czyli raz za e.p.u., a drugi raz za postępowanie zwykłe. W przeciwnym razie nie dawałoby się wyjaśnić, dlaczego e.p.u. miałyby być traktowane w tym zakresie odmiennie niż tradycyjne postępowanie upominawcze, nakazowe lub europejskie postępowanie nakazowe. Wszystkie postępowania są bowiem przez ustawodawcę traktowane w zbliżony sposób, a w rozporządzeniach o opłatach są wspólnie objęte jednym § 3. Wszystkie one stanowią fa-

kultatywne lub obligatoryjne postępowania sumaryczne, prowadzone w pierwszym stadium w formule *ex parte*, bez udziału pozwanego, w których możliwe jest jedynie pozytywne rozstrzygnięcie merytoryczne. Elektroniczne postępowanie upominawcze na tym tle odróżnia się jedynie formą czynności, które są dokonywane drogą elektroniczną i funkcjonalną właściwością sądu.

Po drugie, obowiązek podwójnego uwzględnienia kosztów zastępstwa procesowego byłby nie do pogodzenia z założeniami aksjologicznymi systemu kosztów procesu, jeśli weźmie się pod uwagę potrzebę jednokrotnego uwzględnienia danego nakładu pracy. W przypadku wniesienia pozwu w ramach e.p.u. następcze wniesienie tożsamego pozwu w ramach postępowania zwykłego nie stanowi dostatecznie uzasadnionej podstawy do „podwójnego” zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego. W postępowaniu zwykłym sąd orzeka o kosztach na zasadach ogólnych, a więc stosując także art. 109 § 2 k.p.c., wedle którego orzekając o wysokości przyznanych stronie kosztów procesu, sąd bierze pod uwagę celowość poniesionych kosztów oraz niezbędność ich poniesienia z uwagi na charakter sprawy. Przy ustalaniu wysokości kosztów poniesionych przez stronę reprezentowaną przez pełnomocnika będącego adwokatem, radcą prawnym lub rzecznikiem patentowym, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz czynności podjęte przez niego w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, a także charakter sprawy i wkład pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. Nie jest zatem wykluczone, że sąd podwyższy wynagrodzenie pełnomocnika powyżej opłaty określonej w § 2 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności adwokackie lub § 2 rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych, biorąc pod uwagę nakład pracy związany z wniesieniem wcześniej pozwu w ramach e.p.u., ale wymagałoby to wykazania przez niego, że w konkretnym przypadku było to uzasadnione szczególnymi okolicznościami.

Po trzecie, przyjęcie poglądu o absolutnej dyskontynuacji e.p.u. na skutek wniesienia kolejnego pozwu na podstawie art. 505(37) § 2 k.p.c. godziłoby w zasady rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Cały artykuł możesz
przeczytać [tutaj](#)

¹ Lex nr 3701739.

² Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1550 ze zm.); dalej: k.p.c.

³ Dalej: e.p.u.

Marcin Uliasz

DOKTOR HAB., PROF. URAD
SĘDZIA SĄDU OKRĘGOWEGO W LUBLINIE

Czy komornik sądowy, wydając postanowienie o kosztach postępowania egzekucyjnego przed sporządzeniem planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji z nieruchomości, może wydać z urzędu postanowienie o przyznaniu wynagrodzenia adwokatowi lub radcy prawnemu ustanowionemu z urzędu?

Zgodnie z art. 770 § 3 zdanie pierwsze k.p.c., jeżeli w sprawie zachodzi konieczność sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej z egzekucji, komornik ustala koszty egzekucji przed przystąpieniem do sporządzenia planu podziału. Obowiązek ten wynika także z art. 1035 k.p.c., który stanowi, że niezwłocznie po uprawomocnieniu się postanowienia o przysądzeniu własności oraz postanowienia w przedmiocie kosztów komornik sporządza plan podziału. Wynika to stąd, że w planie podziału uwzględnia się koszty egzekucyjne zgodnie z prawomocnym postanowieniem komornika. Koszty te obejmują także należności (opłatę i zwrot wydatków) pełnomocnika z urzędu działającego w postępowaniu egzekucyjnym. Optymalnym rozwiązaniem jest zatem ustalenie i przyznanie tych należności przed sporządzeniem planu podziału i uwzględnienie ich w tym planie. Są

to bowiem koszty zastępstwa prawnego, które podlegają zaspokojeniu w równym stopniu z należnością (por. art. 1025 § 1 pkt 1 k.p.c. i art. 1025 § 3 k.p.c.). W przeciwnym razie należności te muszą być poniesione przez Skarb Państwa.

Z przepisów wykonawczych wynika, że powyższe należności są przyznawane wyłącznie na wniosek adwokata albo radcy prawnego ustanowionego z urzędu. Wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej musi dodatkowo zawierać oświadczenie, że opłata nie została zapłacona w całości lub w części [por. § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2023 r., poz. 2631) oraz § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2023 r., poz. 2437)].

Komornik sądowy nie może zatem wydać z urzędu postanowienia o przyznaniu należności pełnomocnikowi ustanowionemu z urzędu. Postanowienie to jest wydawane wyłącznie na wniosek tego pełnomocnika, przy czym wniosek ten musi zawierać oświadczenie pełnomocnika, że opłata nie została uiszczona w całości ani części.

Na powyższe pytanie należy zatem udzielić negatywnej odpowiedzi.

Więcej pytań i odpowiedzi
możesz zaobaczyć [tutaj](#)

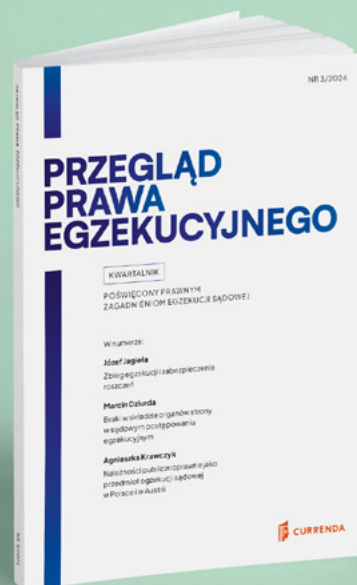
W numerze trzecim czasopisma „Przegląd Prawa Egzekucyjnego” polecamy m.in. artykuły:

Zbieg egzekucji i zabezpieczenia roszczeń
dr hab. Józef Jagieła, prof. UŁ

Braki w składzie organów strony w sądowym postępowaniu egzekucyjnym
dr hab. Marcin Dziurda, prof. UW

Należności publicznoprawne jako przedmiot egzekucji sądowej w Polsce i w Austrii
dr hab. Agnieszka Krawczyk, prof. UŁ

Przegląd Prawa Egzekucyjnego nr 3/2024
jest już dostępny w Czytelni Currendy
czytelnia.currenda.pl

Ograniczenia egzekucji sądowej w ochronie zdrowia

Michał Białkowski

CURRENDA

Jest już dostępna
w Czytelni Currendy

czytelnia.currenda.pl

Ograniczenia egzekucji sądowej w ochronie zdrowia

Autor: Michał Białkowski

Liczba stron: 150

Monografia stanowi pierwsze kompleksowe opracowanie poświęcone zagadnieniom dotyczącym ograniczeń egzekucji sądowej w ochronie zdrowia. Warto zauważyć, że prezentowane zagadnienia przedstawiono w wymiarze nie tylko teoretycznym, ale też praktycznym.

Tytuł monografii obejmuje bardzo szeroki zakres tematyczny, z tego też względu autor postawił sobie za cel wyselekcjonowanie wybranych zagadnień, które ze względu na swoją aktualność zasługują na poddanie ich analizie w kontekście rozważań dotyczących systemu ochrony zdrowia.

Monografia stanowi wartościową pozycję wydawniczą. Można ją polecić zarówno praktykom z zakresu prawa, jak również osobom wykonującym zawody medyczne oraz wszystkim, którzy w ramach swoich zawodowych kompetencji i obowiązków stosują przepisy dotyczące ograniczeń w egzekucji sądowej.

Z recenzji: prof. dr hab. Moniki Urbaniak

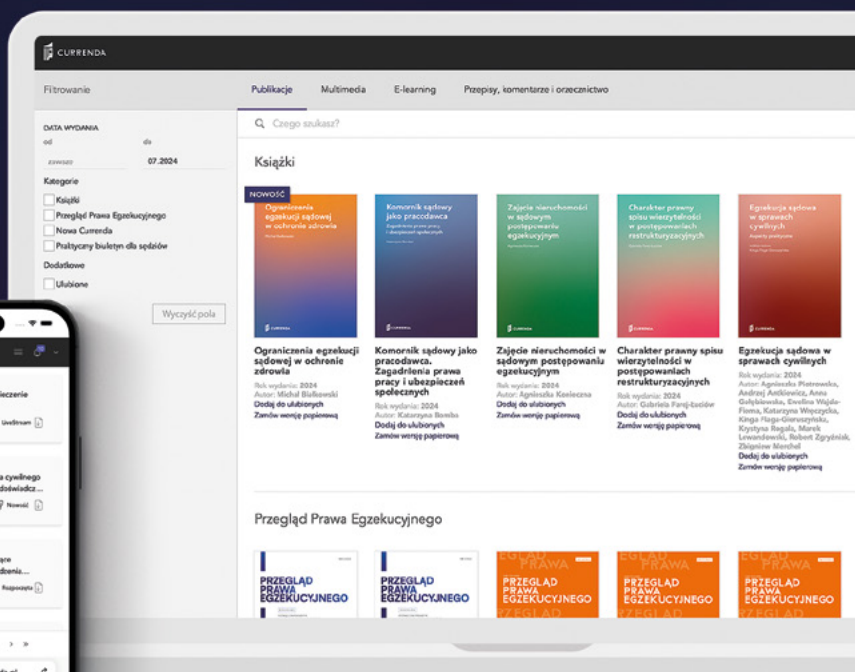
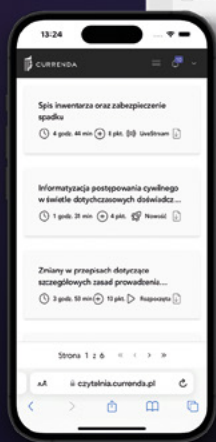

Czytelnia dla
Wymiaru Sprawiedliwości

Czytelnia Currendy

Tylko teraz każdy sąd może uzyskać
**14-dniowy bezpłatny dostęp do
Czytelni**, aż dla 10 użytkowników!

[Dowiedz się więcej](#)

Nie otrzymujesz jeszcze naszego biuletynu? Zapisz się do newslettera: [kliknij tutaj](#)

Aby uzyskać dodatkowe informacje, zadzwoń: **+48 784 095 316**
lub wyślij wiadomość na wydawnictwo@currenda.pl